104. Gillberga, Kaga sn, Hanekinds hd.

Pl. XXXV. Fig. 1.

Litteratur: B. 850; L. 1145; W. 92; Peringskiöld, *Mon.* VII; Broocman, *Beskr. öfver Östergötland*, s. 287; *Iduna* h. 9, s. 350; P. A. Säve, *ATS.* I, s. 83, teckning; *Reseber.* 1861, s. 46, teckning; C. F. Nordenskjöld, *Östergötl. fornminnesför. tidskr.* I, s. 20, teckning; *Reseber.* 1870, s. 26, teckn. pl. I; E. Ihrfors, *Ostrogothia sacra*, s. 30, teckn.

Runstenens plats kallas av Peringskiöld »Rankegatan», sedermera Rackegatan. Stenen återupprestes 1866 och står invid en forntida väg, vars stensättning enligt utsago av ägaren till Gillberga, patron Hofstedt, påträffas vid brukningen av åkrarne i närheten. En liten bäck flyter några famnar från stenen, som lär ligga inom Sättuna rå men blott ett par famnar från gränsen till Gillberga. Stenen kallas i trakten »Rackestenen».

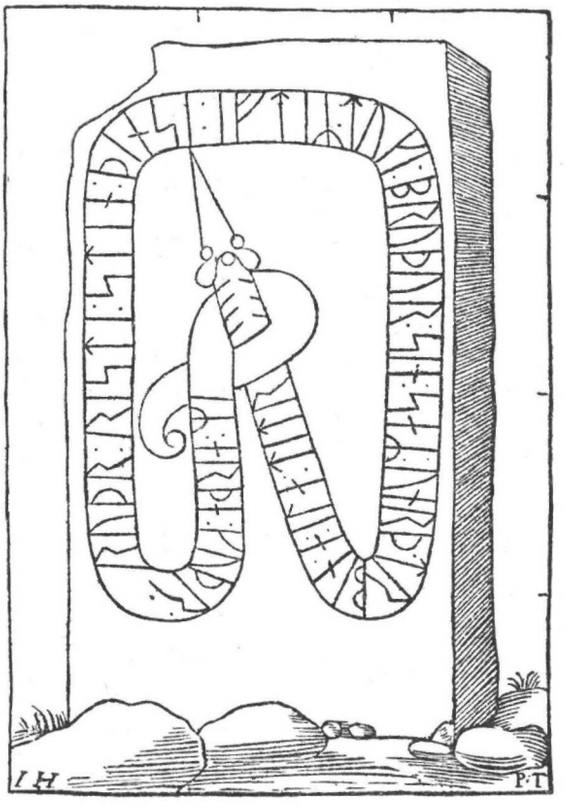

B. 850.

Stenens avslagna högra övre hörn är fastsatt, men för mycket åt vänster.

Ristningen är tydlig. Inskriften börjar med ett kolon, vars nedre prick dock är tvivelaktig, även kolon efter **ruþr** är otydligt. Ordet **þinsi** står på ett otydligt parti, varigenom felläsningarna därav förklaras.

Den avlidnes namn är troligen liksom i B. 850 **tuki**; om sista runan varit **a**, skulle bistaven hava funnits vid remnans övre kant, men där har sannolikt ingen bistav funnits; på den plats, som remnan nu intar, kan den ej heller antagas hava setat, emedan den då skulle hava kommit för långt ned på staven.

Efter **trbin :** följer **ailati** utan kolon efter det första **a**.

Inskriften är följande:

: ruþr : risti : stin : þinsi : iftiʀ : tuki : bruþur : sin : saʀ : uarþ : trbin : ailati : triʀ : arþa : kuþr
5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60 65

R. 57—66 stå på ormens stjärt före inskriftens början.

Namnet **ruþr** är *Rōðr*, eg. adj. 'röd', som förekommer som namn i isl. *Rauðr*, fd. *Røth.*

Då en runa med säkerhet är utelämnad uti **trbin** *dræpin* och **triʀ** *drængʀ*, står sannolikt även **ailati** för ***ai[k]lati** *ā Æŋlandi*. Härfärd till England antydes på flera runstenar i Östergötland, jfr särskilt Ög. 103 Kaga i samma socken, och det är därför sannolikare,

att Toke stupat på en sådan än på Öland, som ristningen skulle tolkas, om ingen runa vore utelämnad.

Översättning: Röd reste denna sten efter Toke, sin broder, som blev dräpt i England, en kämpe mycket god.

---

105. Kärna kyrkogård, Hanekinds hd.

Pl. XXXV. Fig. 2.

Litteratur: B. 849; L. 1144; W. 88; Peringskiöld, *Mon.* VII; Teckning av B. Fr. Benzelius 1739 i Upps. cod. R. 55 Celsii saml.; Broocman, *Beskr. öfver Östergötland*, s. 283; P. A. Säve, *ATS.* I, s. 80; *Reseberättelse;* C. F. Nordenskjöld, *Östergötlands fornminnesför. tidskr.* I, s. 21; *Reseber.* 1870, s. 27, teckn. pl. II; E. Ihrfors, *Ostrogothia sacra*, s. 28, teckn.

Bautil och Peringskiöld angiva runstenens plats vara »Kärna kyrkelucka», Broocman säger den vara »i ringmuren västerut», P. A. Säve fann den uppsatt vid västra porten, där den nu ock står 8 steg från kyrkogårdsporten på högra sidan om gången från porten räknat.

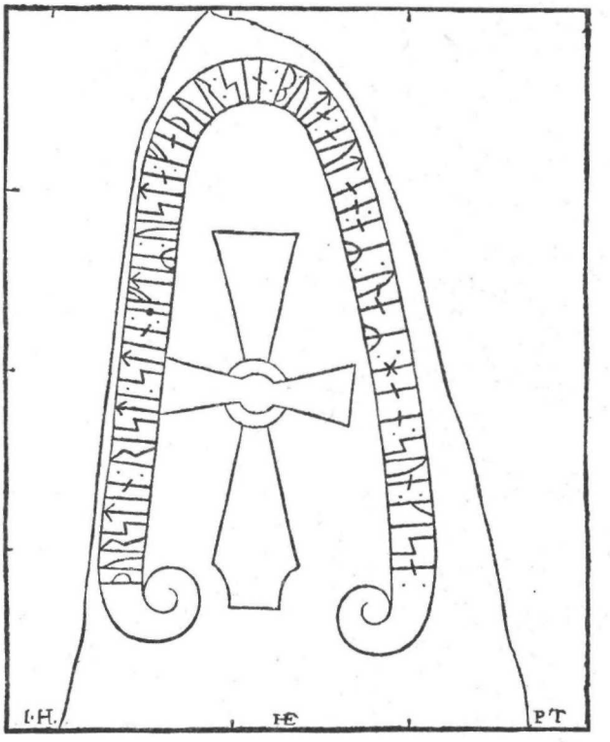

B. 849.

Ämnet är grå granit. Höjden 2,2 m, bredden vid foten, där ristningen slutar, 1,2 m, i toppen, tangerande runslingans övre linie, 50 cm, tjockleken 25 cm. Runslingans bredd är 14 cm.

Ristningen är synnerligen tydlig. Inskriften börjar med ett kolon. Mellan **faþur** och **sin** saknas kolon. Sista ordet är **kisa**, icke **gisa**, såsom Nordenskjöld oriktigt läser.

Inskriften är följande:

: þurstin : risti : stin : iftiʀ : uista : faþur sin :
5 10 15 20 25 30
buta : nutan : aʀ : uaʀ : han : sun : kisa :
35 40 45 50 55

Den avlidnes namn är en sammandragen form av namnet isl. *Véseti*, vilket namn i runor ristas **uasati** L. 978 Tidö, **uisiti** L. 254, 507, 190, **uiseti** L. 460 men **uesti** L. 1237, **uisti** D 8vo 37; L. 49; L. 379; L. 1014, fsv. *Væste*, se Lundgren, *Personnamn.* I fda. finnes *Westi*, *Wisti*, O. Nielsen, *Olddanske Personnavne.* Det kan icke avgöras, om **uista** varit uttalat i nom. sing. som *Vāsti* eller *Vīsti.*